

5.4.1 Az ápoló igen fontos tényező az egész jóléti folyamatban, így az AAL programban is. Éppen ezért nemcsak szervezeti szinten lesz szükség paradigmaváltásra, hanem az ápoló-személyzet szintjén is, mivel biztosítani kell azt, hogy az AAL programot használó személlyel közvetlen kapcsolatban álló ápoló ne csupán professzionális szinten kezelje e technológiákat, de valóban higgyen is ezek hasznosságában, nagyobb bizalmat ébresztve az ápoló személyben ezek iránt a technológiák – mint az életminőség-javítás eszközei – iránt.

5.4.2 Az EGSZB szerint továbbá alaposan át kell világítani az egészségügyi rendszert, meggyőződve arról, hogy az egészségügyi és szociális ellátó szervezetek nemcsak szervezetenként állnak készen az AAL programra, de képesek is nagyobb számú saját otthonában maradó személyt is ellátni.

5.4.3 Továbbá az AAL program elfogadása még sürgetőbbé teszi az egészségügyi és szociális szervezetek közötti megfele-

lőbb együttműködés és egyeztetés megvalósítását. A technológia e téren is az együttműködést javító eszközként működhet, jóllehet az igényközpontú mentalitás és az együttműködésre való szándék még ennél is fontosabb.

5.5 A tervezett AAL-rendszerek igen összetettek lesznek, éppen ezért az interoperabilitást a program egyik kulcsfontosságú célkitűzésévé kell tenni. Az innovációnak és a technológiának széles skálájúnak, igényekre szabottnak, integráltnak és proaktívnak kell lennie.

5.6 Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy az Európai Bizottságnak az AAL és az egész életen át tartó tanuláshoz hasonló politikák esetében is integrált megközelítést kellene alkalmaznia. Tulajdonképpen a – különösen az efféle politikák keretében szervezett – képzések célcsoportjainak meghatározásakor az AAL programban érintetteket is figyelembe kellene venni, ugyanis a képzés szervesen hozzájárul az ilyesfajta technológiák sikeréhez.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 29-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye tárgy: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról
SZOLVENCIA II**

COM(2007) 361 végleges – 2007/0143 (COD)

(2008/C 224/03)

2007. október 31-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 47. cikkének (2) bekezdése és 251. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról – SZOLVENCIA II ()*

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2008. május 6-án elfogadta véleményét. (Előadó: Wautier ROBYNS DE SCHNEIDAUER.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. május 28–29-én tartott 445. plenáris ülésén (a május 29-i ülésnapon) 67 szavazattal 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság a számos korábbi, bonyolult irányelvet egyetlen világos és rendszerezett dokumentumba dolgozta át, megfelelően tekintetbe véve az átdolgozott részekre vonatkozó szabályokat is. Mivel az uniós jogalkotási keretek nem összpontosíthatnak kizárólag a tőkének – az európai vállalkozások és polgárok számára sok szempontból létfontosságú – biztosítási szolgáltatásokban játszott

szerepére irányuló prudenciális politikára, az EGSZB fenntartja magának a jogot, hogy megfelelő időben kifejtse álláspontját a fogyasztók és (viszont)biztosítók kapcsolatának új aspektusairól, nevezetesen a lakossági pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó közelmúltbeli bizottsági kezdeményezések kontextusában.

(*) A javaslat később módosításra került, és a „COM(2008) 119 végleges” jelzést kapta. A jelen vélemény szövegében a cikkek számozása az irányelvjavaslatnak erre az utóbbi verziójára vonatkozik.

Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, hogy folytassa az ügyfelek és a biztosítók közötti kapcsolat jogi aspektusainak harmonizálását, a „közös referenciakereten” (CFR) belül,

az Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság felügyelete alatt zajló folyamat mintájára.

1.2 Az EGSZB teljes mellszélességgel kiáll az Európai Bizottság által előterjesztett Szolvencia II keretirányelv mellett, és üdvözli az azt megelőző kiterjedt konzultációt. Az Európai Bizottság koncepciója összhangban volt az önmaga elé kítűzött „jobb szabályozás” elvvel. Ugyanakkor a hasonló reformokról folytatott konzultációk során nagyobb figyelmet kellene szentelni a munkavállalók és fogyasztók álláspontjának, akik számára nyilvánvaló tétje van a folyamat eredményének. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, hogy alakítson ki a FIN-USE mintájára megfelelő fórumokat, amelyek a hasonló konzultációknak teret biztosíthatnak.

1.3 Az EGSZB üdvözli a kockázatalapú gazdasági megközelítés alkalmazását a biztosítótársaságok szavatolótoke-szükségleteinek értékelésére, illetve pénzügyi helyzetük felmérésére az eszközök és források teljes körű gazdasági értékelésén alapuló teljes mérlegfőösszeg megközelítést. Ez pontos képet igyekszik adni az egyes biztosítók jellemző valós kockázati kitétségről és a kockázatenyhítési eszközökről. E megközelítésnek – gazdasági pontossága mellett – az az előnye is megvan, hogy kiküszöböli a szabályozási arbitrázs minden lehetőségét, és egyformán megfelelő védelmi szintet biztosít Európa-szerre valamennyi ügyfélnek, függetlenül a vállalkozások jogi státuszától, méretétől és telephelyétől.

1.4 Az EGSZB határozottan üdvözli a hárompilléres megközelítés bevezetését a prudenciális felülvizsgálat terén, amely következetesen kapcsolódik a banki szektorra vonatkozó Basel II irányelv által megállapított tőkeszükségletekhez, ugyanakkor felismerve a biztosítási szektor sajátosságait is. Az EGSZB ki szeretné emelni továbbá a jelentőségét annak, hogy a mennyiségi jellegű kockázati alapú tőkekövetelmények mellett az irányelv – a biztosítók megfelelő prudenciális felügyeletének biztosítása érdekében – új felügyeleti felülvizsgálati eljárást és minőségi követelményeket is beiktat (II. pillér), és a felügyeleti jelentés és a közzététel tekintetében is új elveket vezet be (III. pillér).

1.5 Az EGSZB üdvözli a szavatolótoke-szükséglet (SCR) és a minimális tőkeszükséglet (MCR) – eltérő célt szolgáló – kettős tőkekövetelményén alapuló szolvenciarendszer bevezetését. Az első (SCR) azt az előirányzott tőkeszintet jelzi, amelynek elérése a vállalkozásnak rendes működési körülmények között törekednie kell, míg a második (MCR) tőkeszintje alatt szigorú felügyeleti fellépést kell foganatosítani. Az EGSZB helyénvalónak tartaná, ha a II. szintű szabályozás jobban megvilágítaná, milyen feltételek határozzák meg a szavatolótoke-szükséglet egyszerűsített számítását (108. cikk), valamint azokat a körülményeket, amelyek többlet szavatolótoke-bevonás előírását váltanák ki.

1.6 Az EGSZB szerint az MCR- és az SCR-számításokat szorosan egyeztetni kellene egymással, ezért mindkettőt egy kockázatérzékeny megközelítés alapján kellene megállapítani, amely lehetővé tenné a fokozatos felügyeleti fellépések megfelelő végrehajtását oly módon, hogy mind a biztosítónak, mind a

felügyeleti hatóságnak elegendő idő álljon rendelkezésre az SCR-követelmények sérülését követően előállt helyzet megoldásához szükséges megfelelő intézkedések meghozatalára.

1.7 Az EGSZB üdvözli az arányosság elvének belefoglalását az irányelvjavaslatba, ami lehetővé teszi, hogy a Szolvencia II minden biztosítóra alkalmazható legyen. Az EGSZB üdvözölné, ha a II. szintű szabályozás világosabban megfogalmazná az arányosság általános elvét (28. cikk (3) bekezdés), a követelmények megfelelosége, illetve – szükség esetén – a korrekciós intézkedések biztonságosabb megállapítása érdekében; ez azonban nem vezethet a szabályozás túlburjánzásához. Az EGSZB javasolja ezen elv hatékony és következetes alkalmazását Európa-szerre, hatékony – adminisztratív, illetve szükség esetén bírósági eljárások útján biztosított – jogorvoslati eljárások alkalmazásával.

1.8 Az EGSZB határozottan kéri az Európai Bizottságot, hogy a biztosítási piac sokféleségének megóvása érdekében vegye tekintetbe a kis- és középméretű biztosítók, illetve a kölcsönös biztosító pénztárak és szövetkezeti biztosítók szerepét. Mivel ezek jelentős része szűk piacokon működik, az EGSZB szerint rendkívül fontos némi rugalmasságot megengedni a standard megközelítéshez képest, elismerve például a saját, relevánsabb adatok és az általánosan elfogadott módszerek használatát, anélkül azonban, hogy ez megzavarná a biztosítók közötti tisztességes versenyt. Megfelelő elemzés és megfontolás tárgyává kell tenni továbbá a lehetőséget, hogy a kölcsönös biztosítópénztárak tagjaikat felszólíthassák szolvenciastátuszuk megtámogatására, ahogy azt a gyakorlatban tapasztalni lehet.

1.9 Az EGSZB elismeri a biztosítási csoportok felügyeletének fontosságát, melyek – bár a biztosítók számarányát tekintve kisebbséget alkotnak – jelentős részesedést birtokolnak az EU biztosítási piacán. Az EGSZB ezért fontos előrelépésnek tekinti a csoportfelügyeletet, amely lehetővé teszi a csoportfelügyeleti szervek és egyéb felügyeleti hatóságok számára, hogy jobban felmérjék a csoport egészének kockázati profilját. Hangsúlyt kell fektetni a felügyeleti hatóságok közötti maximális harmonizációra és átláthatóságukra, illetve a világos felelősségmegosztásra.

1.10 Az EGSZB üdvözli egy olyan, opcionális új rendszer bevezetését, amely megkönnyíti a csoportok számára a csoportszintű tőkemenedzsmentet, javítja a tőke mobilitását a csoporton belül, és olyan praktikus és átlátható rendszert alakít ki, amely segít a csoportoknak kihasználni a csoportszintű diverzifikációs hatásait, s ugyanakkor nem érinti a csoport leányvállalataira vonatkozó tőkekövetelmények szintjét. Felül kellene vizsgálni a csoport leányvállalatainak jelenlegi tőkeszintjét, mivel ezek egy részét főként csoporttámogatási nyilatkozatok, nem pedig rendelkezésre álló likvid vagy azzal egyenértékű eszközök fedezik. Az EGSZB megjegyzi, hogy a csoporton belüli diverzifikációs hatásokat csak az alapértelmezett SCR-számítási módszer esetén ismerik el, és hogy a javaslatnak lehetővé kellene tennie a diverzifikációs hatások elismerését a csoporttámogatás felhasználása nélkül is.

1.11 Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság készítsen hatáértékelést a javasolt opcionális rendszernek a helyi szintű versenyre, illetve normál és válsághelyzetekben a fogyasztóvédelem szintjére tett hatásáról – amely szint nem lehet alacsonyabb az alaprendszer által kínálnál –, illetve tisztázza a jogi és gyakorlati kérdéseket, beleértve a csoporton belüli vállalatok közötti, határokon keresztül történő tőkemozgások biztonságát, azaz a másik tagállamban lévő leányvállalathoz irányuló (csoporttámogatású) tőketranszferek nemzeti szintű, lehetséges jogi korlátait.

1.12 Az EGSZB reméli, hogy a II. szintű hatóságok figyelembe veszik a kvalitatív hatástanulmány negyedik fázisának eredményeit (QIS4), amely a jelen vélemény elfogadásakor még folyamatban volt.

1.13 Az EGSZB hangsúlyozza az irányelv harmonizált alkalmazásának fontosságát, elkerülve a jogszabály-toldozgatást, illetve az opciók kihasználása miatti eltérő politikákat, amelyek veszélybe sodornák az egységes piacon belüli egységes prudenciális politikát.

1.14 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa a prudenciális gyakorlatok előreláthatóságát, megadva a biztosítóintézetek számára a kockázati és szolvenciapolitikájuk kialakításához elvárható biztonsági szintet.

1.15 Az EGSZB elismeri a kockázatenyhítési aspektusok – például a biztosítók, illetve biztosítószövetségek közötti megbízható adatcsere – fontosságát a Szolvencia II szempontjából. Ezek megkönnyítik a piacrajutást az újonnan érkezők, illetve a kisebb szereplők számára, és lehetővé teszik számukra a rendelkezésre álló kapacitás növelését és a biztosítási díjak bizonytalansági felárának csökkentését. Az EGSZB ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe ezt az összefüggést a biztosítási szektorra vonatkozó csoportmentességi rendelet felülvizsgálatakor.

1.16 Az EGSZB elismerését fejezi ki az Európai Bizottságnak és a munkába bevont Lámfalussy-bizottságoknak a bevált gyakorlatok európai szintű alkalmazása és a nagyobb tudatosság felkeltése terén e reformfolyamatban játszott vezető szerepük miatt. Az irányelvjavaslat valódi viszonyítási alap lett számos illetékes hatóság és pénzügyi szolgáltatási szektor számára. Ugyanakkor a hasonló reformokról folytatott konzultációk során nagyobb figyelmet kellene szentelni a munkavállalók és fogyasztók álláspontjának, akik számára nyilvánvaló tétje van a folyamat eredményének. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, hogy alakítson ki a FIN-USE mintájára megfelelő fórumokat, amelyek a hasonló konzultációknak teret biztosíthatnak.

1.17 Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy az „azonos kockázatok, azonos szabályok” elvhez híven jellegüktől függetlenül a hasonló pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó egyéb szolgáltatók szolvenciartalékainak szintjét is emelje a Szolvencia II szintjére. Tekintve a változékonnyá váló pénzügyi piacokat, hasonlóan magas szintű szolvenciális védelmet kell biztosítani a fogyasztók és kedvezményezettek számára. A pénzügyi piac tisztességes versenykörnyezetének elősegítéséhez emellett a szavatoló-tőke-szükségeket illető egyenlő feltételek is alapvetően fontosak.

1.18 A Szolvencia II elveit viszonyítási alappá kell tenni minden új szolvencianorma bevezetésekor, például az IORP⁽¹⁾ irányelv 2008-ban esedékes felülvizsgálata keretében, különösen a magánnyugdíj-szolgáltatók kötelezettségeinek Unió-szerte történő alakítása tekintetében.

2. Bevezetés

2.1 A magánbiztosítókra és viszontbiztosítókra vonatkozó új szolvenciakeretet megalkotó – ún. „Szolvencia II” – irányelvjavaslat felülvizsgálja a korábbi rendszert, az ügyfelek és kedvezményezettek védelmének fokozása, az EU egységes biztosítási piacon az integráció elmélyítése, valamint az uniós biztosítási piac egésze és az egyes biztosítók és viszontbiztosítók nemzetközi versenyképességének javítása érdekében. A javaslat egyúttal a biztosítási irányelvek több generációját egyetlen átdolgozott irányelvbe egyesíti. Az új keretrendszer mind a biztosító, mind a viszontbiztosító tevékenységre alkalmazandó.

2.2 A valamennyi érintettel lefolytatott alapos és folyamatos konzultációt követően az Európai Bizottság és a szabályozó és felügyeleti hatóságokat tömörítő Lámfalussy-bizottságok vezető szerepet játszottak az élenjáró gyakorlatok globális környezetben – nevezetesen a pénzügyi szolgáltatások terén – való meghonosításában. Ennek eredményeképpen a Szolvencia II a világ legalaposabb biztosítási szolvenciaszabályozásai közé tartozik, Európát a világ számos más hatósága elé helyezve. Ugyanakkor a hasonló reformokról folytatott konzultációk során nagyobb figyelmet kellene szentelni a munkavállalók és fogyasztók álláspontjának, akik számára nyilvánvaló a folyamat tétje. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, hogy alakítson ki a FIN-USE-hoz hasonló fórumokat, amelyek a hasonló konzultációknak teret biztosíthatnak.

3. A javaslat háttere

3.1 A javasolt szolvenciakeret célja az európai biztosítási piac pénzügyi stabilitásának és megbízhatóságának javítása. Ez növeli az uniós biztosítási piac egésze, illetve az egyes egyéni biztosítók és viszontbiztosítók versenyképességét, és a biztonság szempontjából a fogyasztóknak is előnyére válhat. A megbízható biztosítási piacoknak alapvető jelentőségük van az Európai Unió szociális és gazdasági működése szempontjából.

3.2 A biztosítás mindenképp az egyéni és egyúttal kollektív védelem eszközeként működik. A biztosítási ügyfelek között magánháztartásokat, kkv-kat, nagyvállalatokat, szövetségeket és állami hatóságokat egyaránt találunk. A biztosítók kötelezettségvállalásai az eltartottakat és harmadik feleket éppúgy érintik, mint a biztosítási szolgáltatások tényleges ügyfeleit. Az EGSZB különösen tudatában van ennek az európai polgárok mindennapi életére gyakorolt hatásnak. A biztosítás – a halálesetre szóló pénzügyi védelem piacán betöltött jelentős szerepe mellett – fontos megtakarítási terméké is vált. A biztosítás részt vesz

⁽¹⁾ A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekről szóló („Nyugdíjlap”) irányelv.

egyes társadalombiztosítási rendszerek – például a nyugdíjak (északi országok), a munkahelyi balesetbiztosítások (BE, FI, PT), vagy a nemzeti egészségügyi rendszerek (IE, NL) – kezelésében, gyakran a munkavállalói képviselők bevonásával kialakított keretek között. A biztosítási szektor munkavállalói juttatásokat nyújt, amelyek gyorsan növekvő jelentőséggel bírnak az egyik fő érintett, a munkaerő számára. Továbbá védelmet nyújt egyes új kockázatok ellen, mint a természeti katasztrófák, a terménykárok, illetve a terrorizmus, olykor a (viszont)biztosítók és a kormányok közötti partnerség keretében.

3.3 A biztosítási piac fontos ösztönző hatást gyakorol a gazdaság egészére, támogatva a kezdeményező kedvet és a bizalmat, és maga is jelentős gazdasági tényező, mivel közel egymillió európai polgár számára teremt munkahelyet ⁽²⁾. Az Európai Bizottság becslése szerint a javasolt irányelv 2-3 milliárd euró többletberuházást jelent a biztosítók és a felügyeleti szervek számára. Várhatóan e beruházások igen jelentős részét humántőkére fordítják, helyi szinten tartós munkahelyeket teremtve magasan képzett szakemberek (többek között kockázatkezelők, biztosításmatematikuskok, IKT-szakértők és felügyelők) részére. Az EGSZB úgy véli, ezek a beruházások – a fogyasztókat és kedvezményezetteket is beleértve – valamennyi érintett számára értéket teremtenek.

3.4 A közvetlen foglalkoztatáson túlmenően a biztosítási üzletkötés – az ügynökökön, brókercégeken és azok alkalmazottjain keresztül – további egymillió munkahelyet jelent.

Befektetéseiken keresztül, melyek összege meghaladja a 6500 milliárd eurót ⁽³⁾, a biztosító- és viszontbiztosító társaságok fontos intézményi befektetőknek bizonyulnak. S mint ilyenek, felelősek azért, hogy az egyéni biztosítási díjakat a kockázatokkal arányos pénzügyi aktívák összességévé alakítsák, közép- és hosszú távú biztonságot nyújtva az ügyfeleknek és kedvezményezetteknek.

3.5 A háztartások, kkv-k, nagyvállalatok, szövetségek és közigazgatási biztosságok díjbefizetései az életbiztosítások esetében meghaladják a GDP 5 %-át ⁽⁴⁾, a nem életbiztosítások esetében pedig a 3 %-át. A biztosítási szektor növekedési rátája többnyire még az érett piacokon is meghaladja a gazdaság egészének növekedési ütemét. A biztosítók befektetése a GDP több mint 50 %-át képviselik ⁽⁵⁾, melyek fele fix megtérülésű állóeszközöket és kölcsönöket jelent ⁽⁶⁾, míg a biztosítók változó hozamú befektetéseinek teljes összege körülbelül az európai tőzsdépi értékének negyedét teszi ki ⁽⁷⁾.

3.6 Bár a közelmúltban a biztosítási szektorban számos fúzió történt, még mindig mintegy 5000 biztosítótársaság működik Európában ⁽⁸⁾. A nagy pénzügyi csoportok különböző országokban különböző biztosítási leányvállalatokat létesíthetnek. A csoportstruktúrák a szektorban különböző típusú tevékenységeket ölthetnek fel akár a biztosítási szektoron belül (viszontbiztosítás, élet- és egyéb biztosítás, biztosításközvetítés), akár a

pénzügyi szolgáltatások tágabb kontextusában (a banktevékenységet, bankbiztosítást és jelzáloghitelt is beleértve). Ráadásul a csoportok az anya-, illetve leányvállalatok mellett vegyesvállalatokat, holdingstruktúrákat stb. is magukba foglalhatnak. A 20 legnagyobb csoport körülbelül az európai biztosítási díj-bevételek felét könyvelheti el ⁽⁹⁾. Jelentős piaci részesedést bírnak a kölcsönös és szövetkezeti biztosítók is. Utóbbiak gyakran szorosan összekapcsolódnak számos civil társadalmi szervezettel, és a teljes európai díjbevételek mintegy 30 %-át mondhatják magukénak ⁽¹⁰⁾.

3.7 A jelenlegi pénzügyi válság, amelyet a másodrendű adósnak nyújtott egyesült államokbeli jelzálogkölcsönök gyakorlata váltott ki, jól jelzi, hogy stabil és megalapozott szolvencianormákra van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a biztosítótársaságok még nehéz körülmények esetén is eleget tessenek kötelezettségeiknek. A megfelelő szabályok, vezetési módszerek és a stressztesztet hozzájárulnak e cél eléréséhez.

4. Jogalkotási megközelítés

4.1 Az Európai Bizottság a „jobb szabályozás” menetrenddel összhangban széles és mély alapokon készítette elő a Szolvencia II irányelvet, figyelembe véve a munka átdolgozási részét meghatározó szabályokat is. Több egymást követő mennyiségi és minőségi hatáértékelés és konzultáció biztosította a szektor és a felügyeleti szervek számos szempontjának figyelembevételét. A jövőben további részletes vizsgálat és konzultáció várható.

4.2 Az Európai Bizottság javaslata úgynevezett „Lámfalussy” irányelv, melynek alapja a Lámfalussy-féle pénzügyi szolgáltatási architektúra négy szintű struktúrája. Az irányelv 1. szintű rendelkezései elvi jellegű szabályok, amelyek megteremtik a 2. szint végrehajtási rendelkezéseinek alapját, és útmutatást tartalmaznak a 3. szintű felügyeleti intézkedések konvergenciájára nézve. A megközelítés célja, hogy képessé tegye az új rendszert a piaci változások, a számviteli, illetve (viszont)biztosítási szabályozás terén előálló nemzetközi fejlemények, a technológiai fejlődés, az új tapasztalatok és módszerek gyors leereagálására. Részletes számítások és specifikációk beépítése az irányelv cikkeibe veszélybe sodorná az innovatív jogalkotási eljárás lényegét. Ezek kezelésére a 2. illetve 3. szint alkalmasabb.

4.3 Az új rendszer három pillérré épülő struktúrájú, a bank-szektorbeli Basel II tőkekövetelmények mintájára, de tükrözve a biztosítási piac sajátosságait. Az I. pillér (74–142. cikk) mennyiségi pénzügyi követelményeket határoz meg, a II. pillér (27–34., 36–38., 40–49., 181–183. cikk) felügyeleti felülvizsgálati eljárást és minőségi követelményeket tartalmaz, a III. pillér (35., 50–55. cikk) pedig a felügyeleti jelentést és a közzétételt szabályozza. A három pillér egymagában nem áll meg, csak egymást kiegészítve érik el a rendszer kitűzött célját. A pillérek rendelkezései közötti kölcsönhatást megfelelően figyelembe kell venni.

⁽²⁾ Forrás: Európai Biztosítók Bizottsága (CEA): *European Insurance in Figures*, 2007. A számok a 2006 végi adatokat tükrözik.

⁽³⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽⁴⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽⁵⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽⁶⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽⁷⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽⁸⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽⁹⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽¹⁰⁾ Forrás: AISAM.

4.4 A jelenlegi szolvenciarendszer felülvizsgálata egyúttal jó alkalomnak bizonyult 13 (vizont)biztosítási irányelv egyetlen, leegyszerűsített irányelvbe történő átdolgozására, amelybe az új szolvenciaszabályok is beépülnek. A javaslat számos – a lényegét nem érintő – módosítást tartalmaz az előterjesztett irányelvet vezető tökéletesítésére. Az elavult cikkek, illetve részcikkek törölve lettek.

5. Általános szempontok

5.1 Az elmúlt 30 év során az uniós irányelvek egymást követő generációi megeremítették az európai (vizont)biztosítási piacot irányító közös szabályrendszereket, közöttük a kölcsönös elismerés és a tagország általi ellenőrzés elvét. Létrehozták az EU-n kívüli szereplőkre is nyitott piacot, és bátorították az EU biztosítóit, hogy terjeszkedjenek a nem EU-s piacokon, főként Észak-Amerikában, Ázsiában és a potenciális jövőbeli EU-tagországokban.

5.2 Az előterjesztett élenjáró szolvenciaszabályozás garantálja a biztosítók pénzügyi stabilitását és negatív eseményekkel szembeni ellenállóképességét, biztosítva számukra, hogy teljesíteni tudják szerződéses vállalásaikat az ügyfelek felé, és szilárd pénzügyi rendszert nyújtsanak. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy e pénzügyi szolgáltatások valamennyi fogyasztója megérdemli e fokozott védelmet. Jelenleg a piac számos szereplője nem esik a biztosítási piac szabályozása alá, például a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató vagy a megtakarítási és befektetési intézmények.

5.3 A harmonizált szolvenciaszabályok bizalmat teremtenek, nemcsak a fogyasztók, hanem a felügyeleti szervek között is. Ez a bizalom meghatározó elem a kölcsönös elismerésre és tagországi szintű ellenőrzésre alapuló európai piac gyakorlati működésének biztosításában. A jelenlegi uniós szolvenciaszabályok (Szolvencia I) elavultak. Nem érzékenyek a biztosítási fedezetet szolgáltató társaság által viselt specifikus kockázatokra, ezért különböző kockázati profilú társaságok felé azonos szolvencia-követelményeket támasztanak. Ráadásul a jelenlegi szolvenciaszabályok elsősorban a pénzügyi megfelelésre összpontosítanak, a megfelelő menedzsment helyett szabályalapú megközelítést követve, és nem szabályozzák megfelelően a csoportfelügyeletet. Mindezek mellett a jelenlegi EU-s jogalkotási keret még mindig túl tág teret ad a tagállamoknak a nemzeti változatokhoz, és így veszélyezteti a multinacionális műveletek felügyeletének hatékonyságát és az egyenlő versenyfeltételeket. E hiányosságok fényében a szektorbeli, nemzetközi és szektorközi fejlemények túlnőttek a jelenlegi rendszer keretein. Az irányelvjavaslatban meghatározott új szolvencianormák a különböző országok kockázattudatos szereplői és felügyeleti szervei által már kialakított trendet tükrözik.

5.4 Ellentétben a Szolvencia I keretszabályozással, a reform inkább a biztosító kockázatkezelésének tényleges minőségére, illetve az elvekre és célkitűzésekre koncentrálna, az olyan szabályok helyett, amelyek nem veszik számításba a társaságok sajátos kockázati profiljait.

A szabályozás célja egyúttal a felügyeleti gyakorlatok összehangolása az EGT-n belül.

5.5 Lényegében az új rendszer elsőként látja el a felügyeleti szervezet és biztosítókat kidolgozott szolvenciaeszközökkel nem csak a negatív eseményekkel – például árvízzel, viharokkal vagy nagyobb közúti balesetekkel –, de a piaci kockázatokkal, hitelkockázatokkal és operatív kockázatokkal szemben is. Ellentétben a jelenlegi szabályozással, a biztosítók és vizontbiztosítók kötelesek lesznek az általános szolvencia-kockázataikkal arányos tőkeszintet tartani, nem csak a mennyiségi elemeket, hanem a vállalkozás kockázati kitettséget befolyásoló minőségi aspektusokat is figyelembe véve.

5.6 A rendszer alapját egy kockázaterzékeny gazdasági megközelítés képezi, amely azt kívánja biztosítani, hogy megfelelően tükröződjene a valós mögöttes kockázati kitettségek és kockázatenyhítési sémák, ezáltal kiküszöbölve a szabályozási arbitrázs olyan lehetőségeit, amelyek torzíthatják és gyengíthetik az ügyfelek védelmét. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a tőkekövetelmények lehetővé teszik az optimális tőkeelosztást, és ösztönzik a megfelelőbb belső kockázatkezelést.

5.7 Másodsorban a Szolvencia II hangsúlyozza a biztosítók menedzsmentjének felelősségét a szilárd kockázatkezelés biztosításában, és igyekszik megerősíteni a szektorban kialakult bevált gyakorlatokat. Arra ösztönzi a menedzsmentet, hogy a kockázatok aktív azonosítására, mérésére és kezelésére összpontosítson, és hogy vegyen figyelembe mindenfajta jövőbeli fejleményt – például új üzleti tervet vagy katasztrófális események eshetőségét –, amely hatással lehet pénzügyi helyzetére. A javasolt reform ezen túlmenően azt követeli, hogy a vezetés a tőkeigényt a „Sajátkockázat- és szolvenciaértékelés” segítségével felmért valamennyi kockázat fényében értékelje, míg a „Felügyeleti felülvizsgálat” a felügyeleti hatóságok figyelmét a jogszabályoknak való megfelelés és tőke-monitoring helyett a biztosítók tényleges kockázati profiljának értékelésére, illetve kockázatkezelési eljárásaik és vezetési módszereik minőségére irányítja, például korai figyelmeztető rendszerek és stressztesztetek révén. Ezzel párhuzamosan bátorítja a felügyeleti szervek közötti együttműködést és konvergenciát, például a CEIOPS (a biztosítás és a foglalkoztatói nyugdíjak európai felügyeleti bizottsága) szerepének megerősítése mint a pénzügyi szolgáltatások felügyeletének nagyobb egységessége felé tett lépés révén, amelyet az EGSZB támogat.

5.8 A szabályozás harmadik fontos aspektusa, hogy – a tagállamokon belüli „csoportfelügyeleti hatóság” létrehozásával – megkísérelji javítani a biztosítási csoportfelügyelet hatékonyságát. A csoportfelügyelet biztosítja a csoportszintű kockázatok figyelembevételét, és egyúttal hatékonyabb csoportműködést biztosít, magas szintű védelmet garantálva valamennyi ügyfél számára. A csoportfelügyeleti hatóság specifikus hatáskörrel rendelkező nemzeti felügyeleti szervekkel szoros együttműködésben gyakorolja, miközben bizonyos korlátozott számú kérdésben saját döntéshozatali jogkörrel bír. A helyi felügyeleti hatóságokat a javaslat arra biztatja, hogy vegyenek aktívan részt a felügyelők kollégiumában, mivel együttdöntési jogosultságuk van mindaddig, amíg megállapodás nem születik. Az érintetteknek új, eltérő szemléletet kell alkalmazniuk, hogy képesek legyenek felismerni az egyes csoportok gazdasági realitásait és kockázatdiverzifikációs potenciálját.

5.9 Negyedsorban a Szolvencia II irányelv nagyobb átláthatóságot és objektivitást vezet be mind a biztosítók – pénzügyi helyzetükre és a kapcsolódó kockázatokra vonatkozó – tájékoztatási kötelezettsége, mind a felügyeleti eljárások tekintetében. Jelenleg a felügyeleti gyakorlatok még mindig gyakran tagállamról tagállamra változnak, teret hagyva a szabályozási arbitrázsra. Mind az európai szolvenciapolitika, mind az új nemzeti piacokra törekvő biztosítók számára fontosnak tűnik, hogy a felügyeleti gyakorlatok ne csak objektívek és átláthatóak, hanem előreláthatóak és jól dokumentáltak is legyenek.

6. Részletes elemzés

6.1 Pénzügyi követelmények (I. pillér)

(74–142. cikk)

6.1.1 A biztosítási intézetekre vonatkozó mennyiségi követelmények meghatározásakor az új rendszer a teljes körű „mérlegfőösszeg-megközelítést” alkalmazza, amely minden eszközt⁽¹⁾ és forrást a piaccal összeegyeztethető módon értékeli, és minden hozzájuk kapcsolódó, mérhető kockázat explicit módon megjelenik a tőkekövetelményekben is. Az eszközök és források valós kereskedelmi értékükön történő értékelése biztosítja objektív, egymáshoz képest következetes értékelésüket. Egyúttal garantálja azt is, hogy pontos érték kerüljön a hozzájuk kapcsolódó opciók mellé is. A realista, előrelátó értékelés a leghatékonyabb védelem egy olyan potenciális félresiklástól, amely veszélybe sodorhatná az összes érintett jogait.

6.1.2 A fenti értékelési kontextusban különös jelentőséget kap a biztosítástechnikai tartalékok – ti. az ügyfelek és más kedvezményezettek felé fennálló kötelezettségekre szolgáló forrásfedezet – kiszámítása. A technikai tartalékok piaccal összeegyeztethető értékelése a „legjobb becslés” módszerével történik, amely nem más, mint a jövőbeni pénzáramlások valószínűséggel súlyozott átlaga, figyelembe véve a pénz időbeli értékét, illetve egy bizonyos kockázati ráhagyást. Ez a megközelítés biztosítja, hogy a biztosítástechnikai tartalékok összértéke egyenlő legyen azzal az összeggel, amellyel egy harmadik félnek várhatóan rendelkeznie kellene ahhoz, hogy a biztosítási portfóliót átvehesse, és megfeleljen a hozzá kapcsolódó kötelezettségeknek. A számítások során a pénzügyi piacok által szolgáltatott információkat és a biztosítási kockázatokról általánosan hozzáférhető adatokat kell használni, és a számításoknak ezekkel összeegyeztethetőeknek kell lenniük.

6.1.3 Ami a tőkekövetelményeket illeti, az új szolvenciarendszer kétféle tőkekövetelményt tartalmaz: a szavatoló-tőke-szükségletet (SCR) és a minimumtőke-szükségletet (MCR) – mindkettő eltérő célt szolgál, és kiszámításuk is ennek megfelelően történik.

6.1.4 Az SCR a biztosító által rendes működési körülmények között fenntartandó tőkeszintet határozza meg, amely alatt a felügyeleti közbelépések intenzívebbé válnak. Ez lehetővé teszi a fokozatos felügyeleti fellépést, mielőtt a tőke elérné az MCR szintet, és így ésszerű biztonságot nyújt az ügyfelek és kedvezményezettek részére arra nézve, hogy a biztosító teljesíteni fogja valamennyi esedékes kötelezettségét. Technikai szempontból az SCR kialakításának és kalibrálásának célja egy olyan tőkeszint meghatározása, amely képessé teszi a biztosítót a jelentős, előre nem látott veszteségek elnyelésére, egy bizonyos időintervallumra vetített nemfizetési valószínűsége alapján (egyéves intervallumra nézve 0,5 %).

6.1.5 A minimumtőke-követelmény azt a tőkeszintet jelzi, amely szükség esetén a végső felügyeleti intézkedéseket vonja maga után. Az MCR kiszámításakor az SCR-hez képest elegendő tartományt kell hagyni, amely biztosítja az elegendő mozgásteret a felügyeleti hatóságok számára az ésszerű, fokozatos közbelépéshez.

6.1.6 A gyakorlatban a biztosító a szavatoló-tőke-szükségletet vagy egy standard formula alkalmazásával, vagy a felügyeleti hatóságok által jóváhagyott belső modellje alapján számíthatja ki. A standard formulának megfelelően tükröznie kell a kockázatenyhítési technikákat és a diverzifikáció hatásait, illetve a rendelkezésre álló tőkébe bele nem számolt mérlegelemek veszteségfeltevő kapacitásának bármely formáját. A javasolt irányelv kockázatorientált megközelítése magában foglalja azt is, hogy a standard számítási módszert (részben vagy egészében) belső modell is helyettesítheti – a felügyeleti hatóság jóváhagyása mellett –, feltéve hogy ez jobban tükrözi a biztosító kockázati profilját. Ez fontos ösztönző a kockázatok megbízható belső azonosítása és kezelése, valamint a magasán képzett munkatársi gárda tréningje és alkalmazása szempontjából.

6.1.7 A másik elem, mely szintén a megfelelő belső kockázatkezelés ösztönzésének szándékát szolgálja, a „prudens személy” elvének alkalmazása a befektetési politikában, amely lehetővé teszi a mesterséges befektetési korlátok kiküszöbölését, miközben magas szintű minőségi normákat és mindenfajta materiális kockázat megfelelő tekintetbe vételét követeli meg a tőkekövetelmény kiszámításakor.

6.1.8 Tekintettel a fenti követelmények komplexitására, fontos megjegyezni, hogy a javaslat olyan rendelkezéseket is magában foglal, amelyek lehetővé teszik az I. pillér követelményeinek arányos és kezelhető végrehajtását. Ez különösen fontos a kis- és középméretű biztosítók (kkv-k) számára. Az arányosság ezen elve ugyanakkor nem a biztosítók által viselt kockázatok nagyságrendjére, hanem természetükre és összetettségükre utal. A kkv-kra mindaddig azonos általános prudenciális elvek vonatkoznak, amíg kockázati profiljuk is azonos a többi vállalkozásával. Így ügyfeleik, kedvezményezettjeik is azonos védelmi szintben részesülnek.

6.2 Felügyeleti felülvizsgálati eljárások és minőségi követelmények (II. pillér)

(27–34., 36–38., 40–49., 181–183. cikk)

6.2.1 Az Európai Bizottság „Szolvencia II” javaslata eljárásokat és eszközöket állapít meg a felügyeleti tevékenység és felülvizsgálatok terén – a felügyeleti határhörök meghatározását, a nemzeti felügyeleti hatóságok közötti együttműködésre vonatkozó intézkedéseket, valamint a felügyeleti eljárások konvergenciáját is beleértve. A II. pillér intézkedései minőségi követelményeket is támasztanak a biztosítókkal szemben, ti. a vezetési rendszerre, a hatékony belső ellenőrzési rendszerre, a kockázatkezelési rendszerre, a biztosításmatematikai funkciókra, a megfelelő funkciókra és az outsourcing szabályokra is kiterjedően.

6.2.2 A felügyeleti eszközök célja azon intézmények azonosítása, ahol a pénzügyi, szervezeti vagy egyéb jellemzők magasabb kockázati profilt eredményezhetnek, és amelyek rendkívüli

⁽¹⁾ Az EU biztosítótársaságainak eszközeit főleg kötvények (37 %), részvények (31 %) és kölcsönök (15 %) képezik. Forrás: Európai Biztosítók Bizottsága (CEA): *European Insurance in Figures*, 2007.

körülmények között az SCR követelményeinél magasabb szavatolótőke tartására és/vagy a fenyegető kockázatok csökkentése érdekében más intézkedések meghozatalára kötelezhetők.

6.2.3 Az említett arányossági elvet a felügyeleti eljárásra is alkalmazni kell. A felügyeleti szervek hatáskörük gyakorlása során kötelesek figyelembe venni az egyes biztosítók kockázatainak mértékét, jellegét és összetettségét, elkerülve a felügyelet túlburjánzását, különösen a kis- és középméretű biztosítók esetében, amelyek alacsony szintű kockázatnak vannak kitéve.

6.2.4 A Szolvencia II létrehozásának célja a felügyelők – a biztosítók kockázati helyzetéről végzett – minőségi értékelésének erősítése. Fontos, hogy a felügyeleti hatóságok fellépései és döntései következetes képet mutassanak a különböző országok, biztosítók és időszakok között. Helyénvaló ismételt hangsúlyozni a felügyeleti fellépések átláthatóságának, objektivitásának és előreláthatóságának fontosságát is. Ez különösen a belső modellek jóváhagyása esetében releváns tényező.

6.3 Felügyeleti jelentések és közzététel (III. pillér)

(35, 50–55. cikk)

6.3.1 Az átláthatóság, illetve a biztosítók részéről a pénzügyi helyzetükről és a kockázataikról nyújtott nyilvános tájékoztatás (közzététel) a piaci fegyelem erősítését szolgálja. Ezen túlmenően a biztosítóintézetek kötelesek ellátni a felügyelőket (felügyeleti jelentés) a hatékony ellenőrzéshez és irányításhoz szükséges minőségű és mennyiségű információkkal.

6.3.2 A közzététel és a felügyeleti jelentés harmonizációja fontos része az új rendszernek, mivel a konvergencia megteremtésére nyilvánvalóan szükség van ahhoz, hogy Európa-szerte összehasonlítható formátumok és tartalmak jelenjenek meg. Ez különös jelentőséggel bír a multinacionális csoportok esetében.

6.4 Csoportfelügyelet

(210–268. cikk)

6.4.1 A jelenlegi EU jogszabályok a csoportfelügyeletet pusztán az egyéni felügyelet kiegészítő elemének tekintik. Az egyéni szinten végzett felügyelet nem veszi figyelembe, hogy az egyes jogi személy egy csoport része-e (pl. leányvállalat), vagy sem. A csoportfelügyelet ezért egyszerűen hozzáadódik az egyéni felügyelethez, azzal az egyetlen céllal, hogy felmérje a csoportkapcsolatok hatásait az egyes vállalatokra. Ebből kifolyólag a jelenlegi EU-s szolvenciarendszer nem ismeri fel a biztosítási csoportok gazdasági realitását, és figyelmen kívül hagyja a tényt, hogy sok esetben a kockázatkezelés az egyéni szint helyett inkább csoportszinten történik. A Szolvencia II javaslat a csoportfelügyelet megfelelőbb módját igyekszik megtalálni, megváltoztatva – bizonyos feltételrendszer mellett – az egyéni és csoportfelügyelet lebonyolításának módját.

6.4.2 Minden biztosítási csoport esetében külön hatóság kerül kijelölésre mint „csoportfelügyeleti hatóság”, és elsődleges felelősséget visel a csoportfelügyelet összes kulcsfontosságú aspektusa tekintetében (csoportszolvencia, csoporton belüli tranzakciók, kockázat-koncentráció, kockázatkezelés és belső ellenőrzés). Ugyanakkor a csoportfelügyeleti és az egyéni felügyeleti hatóság köteles automatikusan kicserélni egymás között a lényeges információkat, és kérésre átadni az egyéb releváns információkat is. Mindezek mellett a csoportfelügyeleti hatóság köteles konzultálni a megfelelő egyéni felügyeleti hatósággal minden fontos döntés előtt, és az érintett felügyeleti hatóságok kötelesek hatáskörükön belül mindent megtenni a közös döntéshozatal érdekében, jóllehet a csoporton belüli modell jóváhagyásának esetében – ahogy az a bankszabályozásnál történik – a végső döntést a csoportfelügyeleti hatóság hozza meg. E rendelkezések célja annak biztosítása, hogy mind a csoportfelügyeleti, mind az egyéni felügyeleti hatóságok pontosabban megállapíthassák egy egész csoport kockázati profilját, és így az egyes egységek ügyfelei nagyobb védelmet élvezhessenek.

6.4.3 A csoportfelügyelet javított koncepcióján túlmenően a javaslat innovatív csoporttámogatási rendszert vezet be. A csoportszintű tőkemenedzsment megkönnyítésére törekvő csoportok kérvényezhetik, hogy a csoporttámogatási rendszer szerinti szabályozás vonatkozzon rájuk. Azoknak a csoportoknak, amelyek erre engedélyt kapnak, lehetőségük van – bizonyos világosan megjelölt feltételek mellett – a leányvállalatokra vonatkozó SCR-követelmények (de nem az MCR-követelmények) egy részét csoporttámogatási nyilatkozattal teljesíteni (az anyavállalat jogilag érvényesíthető pénzügyi kötelezettségvállalása a leányvállalatért, mely szerint szükség esetén tőkét biztosít számára). A csoporttámogatási rendszer megfelelő működésének biztosítása érdekében a javaslat az egyéni felügyeleti követelmények alól néhány további eltérést engedélyez. Ha csoporttámogatási rendszer van érvényben, kiélezett körülmények (az egy vállalatra vonatkozó SCR elvesztése) esetére speciális eljárás van előírva, az egyéni és a csoportfelügyeleti szervek összehangolt lépéseivel. Ezt a rendszert egységesen kell alkalmazni az egész Unióban.

6.4.4 A csoporttámogatási rendszer lehetővé teszi, hogy a leányvállalatok szavatolótőkéjének egy részét a csoporton belül máshol tartsák, praktikus és átlátható intézkedések révén biztosítva, hogy a csoport profitálhasson a csoportdiverzifikáció hatásainak elismeréséből, miközben a leányvállalatok ugyanolyan szintű tőkekövetelményeknek tesznek eleget, mintha nem volnának egy csoport tagjai. Megfelelő felügyeletnek kell tehát működni, hogy szükség esetén biztosított legyen a tőke azonnali átcsoportosíthatósága. A csoporttámogatási nyilatkozatok létét és használatát mind az anya- mind az érintett leánybiztosító köteles közzétenni.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 29-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS